

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

3 Vtrùm in cambio locali, quando campsor prior accipit, vt alibi restituant,
poßit aliquid lucrari, & quo titulo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Nummi
duplīciter
consideran-
tur.

soluōnis debitorum. duplīciter enim nummi considerari possunt. Primò, Formaliter vt nummi, seu vt sunt mensura rerum venalium; qui est vsus earum primarius. sic non pluri valent quàm lege Principis sunt taxati, vel saltem quàm vulgò in emptionibus & soluōnibus debitorum solent exponi. quod addo, quia sæpè fit vt formalis aestimatio nummorum crescat supra taxam legalem, ex appreciatione & vsu vulgi, Principe non contradicente; idque ob materiae puritatem vel pondus, vel quia in locis vicinis pluri aestimantur; & tunc possunt passim in contractibus eo pretio exponi; quia illud censetur legitimum. Secundò, Materialiter, seu ratione conditionum; quas habent ex materia vel figura; vt ratione puritatis vel copiae materiae, vel raritatis, vel antiquitatis, vel commoditatis; hæc enim omnia censentur conditiones materiales. nam etiam ipsa imago est quid materiale in nummo, quò nummus est. secundum hanc rationem habent vsum secundarium, & sunt res vendibiles & permutabiles cum aliis nummis. nec sunt taxati lege; sed habent vulgarem aestimationem, quæ non consistit in indiuisibili sicut legitima, sed constat suis gradibus pretij infimi, medij, summi. vnde possunt vendi & permutari cum aliquo lucro, iuxta receptam locorum consuetudinem. ita docent Caiet. c. 1. & 6. Conradus, Sorus, & Nauarr. supra, & alij passim. Nemo tamen in soluōnem debitorum tenetur eos acceptare, nisi secundum aestimationem legalem, seu eam, quam habent vt nummi ad vsum primarium.

Ad secundam rationem, Monetæ paruae etiam sua commoda habent, sed exigua copia cuique sufficit, quæ facillimè potest haberi; nemo enim quaerit ingentes acervos mitarum vel stufidorum. secus de magna, cuius summa copia quaeritur.

15
Ratione
varietatis.

Sextò, Ratione antiquitatis vel raritatis. hæc enim conditio facit nummos pluri aestimari, quàm alioquin valerent.

16 Septimò, Ratione vsus seu expendibilitatis, vt ait Caietanus, vt si in aliquo loco commutes nummos, qui possunt ibi expendi, cum iis, qui non possunt. cum enim non habeant ibidem pretium vt nummi, sed solum vt aurum vel argentum; possunt notabiliter minoris emi, quàm valeant in sua Prouincia.

17
Campfores
publici, &
privati.

Petes, Quid si lege publica cautum sit ne quis præter publicos campfores tale cambium faceret: tenebiturne ad restitutionem qui contra fecerit? Sotus supra putat teneri.

Sed verius est non teneri, non enim tenetur Reipub. cum nihil damni huic sit illatum: neque etiam ei, quicum cambium fecit, quia nulla ei facta est iniuria, cum non plus ab eo sit acceptum, quàm communi campforum iudicio nummi in tali permutatione soleant aestimari.

18
Famulus
pecuniam
soluendam
cum alia
commutans.

Ex dictis sequitur, si tradam famulo vel negotiorum gestori mille aureos in auro vt soluat meo creditori, non curans qua specie id fiat, & ille eam commutet contra monetam argenteam cum lucro, eaque soluat creditori retento lucro; non teneri ad restitutionem illius lucri. Ratio est, quia illud lucrum est fructus industriae, proueniens ex negotiatione pecuniaria, famuli industria & periculo facta; proinde nec mihi domino pecuniæ debetur; (sicut dum fur vel vsurarius negotiatur aliena pecuniæ, non tenetur domino pecuniæ ad lucri restitutionem) nec etiam meo creditori; quia

hæc species illi non erat debita, & illi integrè alia specie est satisfactum. Si tamen mens mea erat, vt illam pecuniæ speciem meo creditori traderet, eò quòd cuperem illi gratificari, & dare occasionem illa lucrandi; tunc distinguendum est. vel enim creditor illa specie erat lucraturus, vel non erat. si erat lucraturus, tunc famulus tenetur ei de lucro cessante, quanti illa spes lucri aestimabitur, quia hæc species ei erat debita, quam non soluendo, est ei causa iniusta amissionis lucri. si autem non erat lucraturus, sed pretio communi expositurus, ad nihil tenetur; quia etsi iniuriam fecit, speciem debitam non soluens; tamen nihil damni intulit. Sed de his plura supra cap. 20. dub. 18. & 19.

DYBITATIO III.

Verum in cambio locali, quando campfor prior accipit, vt alibi restituat, possit aliquid lucrari, & quo titulo.

Respondeo, Posse aliquid lucrari, idque variis titulis. est communis sententia DD. Gabrielis d. 15. q. 11. art. 3. dub. 12. Conradi q. 99. Caiet. c. 6. Medinae q. 9. de vsura. Nauarr. cap. 17. num. 289. Soti l. 6. q. 10. art. 1. & aliorum.

Primò, Titulo translationis pecuniæ: traicit enim pecuniam, quam hic habes, in locum, vbi optas eam esse, v.g. Antuerpiam Hispaliem; quæ opera in gratiam alterius præstita, est pretio aestimabilis. Nec obstat, quòd re ipsa non transferat, quia eam quasi transfert, faciendo id quòd æquiualeat reali translationi. vnde etiam vsus communis loquendi habet, vt talis pecunia dicatur traicit & transponi. itaque cum æquiualeat eam traiciat,

1. Titulus
Translatio.

ita vt tibi tantum commodi præstet, quantum si re ipsa transferret, meritò potest pro illo obsequio pretium exigere. sicut nuntius, qui certo pretio pactus est 100. aureos in locum remorum transferre; etsi inueniat hominem, qui accepta hic illa pecunia, paratus sit tantumdem ibi gratis numerare; nihilominus potest accipere pretium translationis, perinde ac si re ipsa transiitisset. quia sua industria præstitit id quòd æquipollet translationi. Nec refert, quòd sine incommodo vllò vel labore hoc fecerit; quia id ipsius industriae vel bonæ fortunæ assignandum. Idem dicendum de campforibus.

Notandum tamen, campfores non posse tantum exigere pro hac virtuali translatione, quantum si re ipsa transferrent, sed solum quantum inter ipsos bona fide pro tali obsequio est constitutum: quòd ordinariè est multò minus, quia facilitas operæ & commoditas, quam percipit is qui eam præstat, multum detrahit de pretio, secundum communem hominum aestimationem. sicut enim aliarum rerum pretium ex communi peritorum aestimatione, consideratis omnibus circumstantiis, pendet; ita etiam huius operæ, quam ipsi præstant.

2. I
Quantitas
hoc nomine
possint exi-
gere.

Dices Primò, is, qui dat hic suam pecuniam campfori vt eam recipiat Hispali, non intendit conducere operam campforis, sed solum permutare pecuniam quam hic habet, cum ea quam campfor habet Hispali: ergo iste titulus est fictitijs. Confirmatur, quia transfert dominium suæ pecuniæ in campforem: ergo non conducit ope-

Obiectio.

ram campforis ad illius traiectionem. non enim conducit operam campforis ad illiusmet pecuniam transferendam.

Responsio. 22 Respond. Primò, Negando antecedens: quòd enim intendat operam eius conducere, patet ex forma loquendi; petit enim, pecuniam suam, quam campfori tradit, transponi seu traici Hispali. deinde etsi fortè non semper expressè intendat operam conducere; tamen id implicite & virtute facit, cum tradit pecuniam campfori, cum obligatione vt Hispali tantumdem reddat. hoc enim campfor non potest facere, nisi per reale vel æquipollentem translationem. procurare enim vt reddantur Hispali centum aurei accepti Antuerpiæ, secundum communem hominum æstimationem, est eos virtute & æquivalenter transferre; quia idem commodum præstatur. Denique etiam si concederemus illum solum intendere permutare; tamen campfor poterit suam pecuniam, quam Hispali habet, pluris æstimare; quatenus per illam virtute potest transferre pecuniam, quæ aliis locis est, Hispali: seu quatenus illi pecuniæ inest ea conditio, quæ pecuniis, quas hic accipit, non inest; nempe esse Hispali; pro qua conditione vt inest, dari pretium solet. nam pretio æstimabile est, quòd pecuniam, quam habes Antuerpiæ, possis recipere Hispali, vbi eam optas esse. Et ita si quis attentè consideret, semper implicite videtur contineri in hoc contractu, operarum locatio ad pecuniam transferendam.

23 Ad confirmationem. Non transfertur dominium præcisè ex vi huius contractus; sed tantum permittitur: quia potest campfor illud nolle admittere, integro permanente campforio contractu. quia tamen is, qui pecuniam tradit, permittit illi dominium, potest campfor illud admittere, & vt illa pecunia tamquam sua: nam alteri perinde est, siue vtatur, siue non; modò aliam æquivalentem in loco destinato repræsentet, sicut quando quis tabellario publico tradit pecuniam in alium locum transferendam, conducit ipsius operam: tamen permittit illi pecuniæ dominium: nam perinde est ei, siue eandem numero realiter transferat, siue æquivalenter; quòd fit ibidem numerando æquivalentem.

Obiectio 2. Dices Secundò, Pecunia præsens pluris valet quàm absens: ergo si alter intendat commutare præsentem cum absente, non poterit campfor lucrari hoc titulo.

24 Respond. Negando consequentiam: quia quòd pluris valeat, id prouenit ratione commoditatis, quam adfert vtenti, quam non tenetur campfor æstimare; quia non cupit alterius operam, vt pro absente detur ei præsens: sed alter ipsius operam flagitat, vt pro præsentem det ei absentem. vnde potest absentiam suæ pecuniæ æstimare, quia per eam præstat id, quòd pretio est æstimabile, leuando illum onere transferendi, eiusque pecuniam æquivalenter traiciendo.

25 Secundus titulus, quo lucrari potest campfor in hoc cambio, est assicuratio. Ita Lopez tract. de cambiis cap. 4. quam sententiam dicit esse inter omnes receptissimam. Probat, quia campfor accipiens hic pecuniam aliò traiciendam, non solum suscipit onus transferendi, sed etiam periculum, vt si pereat, non danti, sed ipsi pereat. atqui præstare periculum traiectionis, est pretio æstimabile; vt patet quando cum nuntio pacificimur

vt pecuniam suo periculo transferat. Nec refert, quòd campfori in pecunia transferenda nullum sit periculum, cum ipse alibi eam paratam habeat; id enim ipsius industria vel fortunæ assignandum. nam satis est, illam obligationem, qua se obligat alteri, vt rem ipsius saluam loco condicto repræsentet, esse pretio æstimabilem; etiam si eam facillimè possit implere.

Ex his sequitur, quòd longius est iter, & quòd maiora sunt pericula, eò amplius ratione assicurationis & translationis posse stipulari: quia eò traiectio pecuniæ, si reipta fieri deberet, esset difficilius & periculosior.

Tertius titulus esse potest, si pecunia sit minoris pretij in loco vbi campfor accipit, quàm vbi restituit. de quo plura dubit. sequenti.

Circa prædicta Notandum est, assicurationem implicite contineri in obligatione transferendi, quæ prout in praxi exercetur. hoc ipso enim, quòd campfor accipit pecuniam vt alibi restituat, censetur eam assicurare; quia acceptat eius dominium, ac proinde non minus se obligat, quàm si eam assicuraret. quare videtur non minus posse exigere pretium, quàm si duplici obligatione se obtringeret, traiectionis, & assicurationis. Verùm non ita est in praxi; quia enim dominium præsentis pecuniæ, quam hic accipiunt, est valde commodum campforibus, idèò communiter parui æstimant illam implicitam assicurationem & traiectionem: neque multum curant, an locus procul absit, an sit propinquus; sintne pericula itinerum, an non. quò fit, vt sæpè is, qui petit pecuniam suam aliò traici, prior tradens, vt postea alibi recipiat, lucretur à campforibus, tamquam ipsemet campforis munus exerceret: qua in re campfores ostendunt se non satis intelligere iustos titulos, ob quos in reali cambio possent lucrari, & sæpè alia quædam spectare, in quibus est magna suspicio vsuræ; quamvis sibi aliqui ex his persuadeant, hoc negotium cambiorum, & iustos titulos, meliùs à se quàm à Doctoribus intellectos. In eo tamen quòd in pretio constituendo non omnes titulos congerant, quos aliquin possent, ostendunt se satis sincerè procedere; nec facile eorum contractus tamquam vsurarios condemnandos, quando pretia communi iudicio, vt passim fit, sunt constituta.

DUBITATIO IV.

Utrum quando campfor dat prior, vt alibi recipiat, possit lucrari, & quo titulo.

27 Quidam existimant, campforem non posse tunc quidquam lucrari: quia tunc non traicit alterius pecuniam, sed solum dat suam mutuo, vt alibi cum incremento recipiat, quòd est vsurarium.

Sed contrarium tenendum est cum communi sententia DD. Ita Conradus supra, Caietanus tractatu de cambiis, cap. 6. Sorus lib. 6. de Iustit. q. 10. art. 1. Nauarr. c. 17. n. 289. Probari id potest, explicando titulos, quibus videtur iuste aliquid lucri in tali cambio exigere.

Primus titulus est virtualis translatio, vel (quòd in idem redit) maior æstimatio pecuniæ præsentis quàm absentis. Probat, Primò, Quia